

JULIAN KRZYŻANOWSKI

WARTOŚĆ DODANA
W PROCESACH REGIONALNEJ
INTEGRACJI GOSPODARCZEJ
ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM
ROLNICTWA

STUDIA
I MONOGRAFIE

ISSN 0239-7102
ISBN 978-83-7658-804-9

177

WARSZAWA 2019

DR HAB. JULIAN KRZYŻANOWSKI, PROF. IERiGŻ-PIB

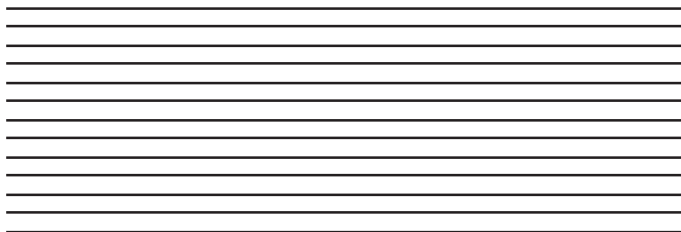
**WARTOŚĆ DODANA
W PROCESACH REGIONALNEJ
INTEGRACJI GOSPODARCZEJ
ZE SZCZEGÓLNYM
UWZGLĘDNIENIEM
ROLNICTWA**

**STUDIA
I MONOGRAFIE**

ISSN 0239-7102
ISBN 978-83-7658-804-9

177

WARSZAWA 2019

Autor publikacji (ORCID nr 0000-0001-6418-154X) jest pracownikiem naukowym Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego.

Recenzenci:

dr hab. Karolina Pawlak, prof. Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu

dr hab. Adam A. Ambroziak, prof. Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie

Korekta

Barbara Walkiewicz

Redakcja techniczna

Leszek Ślipski

Projekt okładki

Leszek Ślipski

Nakład 220 egz. Ark. wyd. 12

Druk: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB

ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa

tel.: (22) 505 44 44

faks: (22) 505 47 57

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

<http://www.ierigz.waw.pl>

Spis treści

WPROWADZENIE	7
Uzasadnienie podjęcia tematu	7
Cel pracy i pytania badawcze	7
Przedmiot, zakres i metody badawcze	8
I. TEORETYCZNE PODSTAWY INTEGRACJI GOSPODARCZEJ	11
1. Klasyczne teorie integracji w świetle literatury przedmiotu	11
2. Zręby teorii integracji gospodarczej	15
3. Etapy i mierniki integracji	16
4. Efekty zewnętrzne	21
5. Internalizacja efektów zewnętrznych i jej metody	22
6. Rola efektów zewnętrznych w procesach integracyjnych	24
7. Inne mierniki integracji gospodarczej	29
8. Społeczne aspekty integracji gospodarczej	33
9. Integracja gospodarcza a integracja instytucjonalna	33
II. ZARYS TEORII WARTOŚCI DODANEJ	35
1. Pojęcie wartości dodanej	35
2. Wartość dodana na poziomie makro – nowe podejście	37
3. Wartość dodana w rolnictwie	39
4. Powstawanie wartości dodanej	41
4.1. Wartość dodana a wartość dodatkowa	41
4.2. Efekt skali	41
4.3. Efekt mnożnikowy i efekt dźwigni	42
4.4. Efekt synergii	44
4.5. Efekt integracyjny	49
5. Metody liczenia społeczno-ekonomicznej wartości dodanej	50
III. EUROPEJSKA WARTOŚĆ DODANA	57
1. Geneza i istota pojęcia „europejska wartość dodana”	58
1.1. Definicje, geneza	58
1.2. Wartość dodana jako efekt działań na poziomie Wspólnoty	60

1.3.	Wartość dodana jako efekt właściwego zarządzania	65
1.4.	Wartość dodana jako koszt alternatywny finansowania danej polityki	67
1.5.	Wartość dodana jako efekt uboczny wynikający z działań interwencyjnych UE	68
2.	Korzyści netto a EAV	70
3.	Istota EAV	85
4.	Przejawy występowania EAV	87
5.	Wpływ funduszy z Unii Europejskiej na gospodarkę	89
6.	Wartość dodana we wspólnej polityce i wybranych działaniach UE	90
6.1.	Wspólna polityka rolna a polityki krajowe	91
6.2.	Wspólna reprezentacja zagraniczna krajów UE	96
6.3.	Wspólna obrona europejska	98
7.	Metody liczenia EAV w świetle teorii	99
7.1.	Problematyka naruszania i niejednorodności preferencji	100
7.2.	Korzyści skali a mierzenie EAV UE	104
IV.	ZNACZENIE WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ UNII EUROPEJSKIEJ W ŚWIETLE KONCEPCJI EUROPEJSKIEJ WARTOŚCI DODANEJ	111
1.	Ewolucja celów wspólnej polityki rolnej	111
1.1.	Cele traktatowe	111
1.2.	Priorytety Junckera	111
1.3.	Cele WPR a cele milenijne	112
1.4.	Propozycje prezydencji maltańskiej	113
1.5.	Dziewięć nowych celów WPR	114
2.	Próba porównania celów WPR	116
3.	Wartość dodana generowana przez wspólną politykę rolną Unii Europejskiej	118
V.	CZY WARTOŚĆ DODANA POWSTAJE W INNYCH UGRUPOWANIACH INTEGRACYJNYCH?	135
1.	EFTA	135
2.	NAFTA	137
3.	MERCOSUR	138
3.1.	Czy Mercosur to rzeczywiście strefa wolnego handlu, a może już unia celna?	139
3.2.	Wspólne działania w ramach Mercosur	140

4. ASEAN	141
5. Wspólny budżet jako wyznacznik wspólnych działań	144
6. Wspólny budżet w innych ugrupowaniach integracyjnych	146
7. Zróżnicowanie stref wolnego handlu	147
PODSUMOWANIE I WNIOSKI	149
BIBLIOGRAFIA	157
SPIS TABEL	179
SPIS RYSUNKÓW	179
ANEKSY	181
Aneks I	
Nowe wyzwania realizowane w ramach WPR w Polsce – wartość dodana	183
Aneks II	
Przykłady projektów obrazujących europejską wartość dodaną, finansowanych ze środków WPR w Polsce	186
Aneks III	
Różnica między efektami zewnętrznymi (<i>externalities</i>) a efektami ubocznymi (<i>spillovers</i>)	192
Aneks IV	
Tabele dodatkowe	195